

Kohtuasi C-66/08

Szymon Kozłowski suhtes antud Euroopa vahistamismääruse täitmist käsitlev menetlus

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Oberlandesgericht Stuttgart)

Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades – Raamotsus 2002/584/JSK – Euroopa vahistamismäärus ja liikmesriikidevahelised üleandmismenetlused – Artikli 4 punkt 6 – Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtlik alus – Mõistete „elab” ja „viibib” vahistamismäärust täitvas liikmesriigis tõlgendamine

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Euroopa Liit – Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades – Raamotsus Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta*

(Nõukogu raamotsus 2002/584, artikli 4 punkt 6)

2. *Euroopa Liit – Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades – Raamotsus Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta*

(Nõukogu raamotsus 2002/584, artikli 4 punkt 6)

1. Raamotsuse 2002/584 Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta artikli 4 punkt 6, mis lubab vahistamismäärust täitval õigusasutusel keelduda kõnealuse vahistamismääruse täitmisest, kui vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse täitmiseks ja tagaotsitav „viibib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta”, tuleb tõlgendada nii, et tagaotsitav isik „elab” vahistamismäärust täitvas liikmesriigis, kui ta on asunud sinna tegelikult elama, ja „viibib” seal, kui tal on mõnda aega püsivalt selles liikmesriigis viibimise tulemusena tekkinud selle riigiga side, mis vastab selles riigis elamisest tulenevale seotuse astmele.

Arvestades, et raamotsuse eesmärk on seada sisse vastastikuse tunnustamise põhimõttel rajanev õigusasutustevaheline üleandmissüsteem süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks, kusjuures vahistamismäärust täitev õigusasutus saab sellisest üleandmisest keelduda vaid mõnel raamotsuses ettenähtud täitmata jätmise alustest, tuleb mõistetele „viibib” ja „elab”, mis määravad kindlaks raamotsuse artikli 4 punkti 6 kohaldamisala, anda ühtne definitsioon, sest tegemist on ühenduse õiguse autonoomsete mõistetega. Liikmesriikidel ei ole järelikult õigust anda neile mõistetele kõnealuse artikli 4 punkti 6 ülevõtvas siseriiklikus õiguses laiemat ulatust kui see, mis tuleneb eelnimetatud ühetaolisest tõlgendusest.

(vt punktid 43, 46, 54 ja resolutsioon)

2. Selleks et määrata raamotsuse 2002/584 artikli 4 punkti 6 tõlgendamise raames kindlaks, kas tagaotsitava isiku ja vahistamismäärust täitva liikmesriigi vahel eksisteerib selline seotus, mis võimaldaks tõdeda, et see isik kuulub mõiste „viibib” kohaldamisalasse kõnealuse sätte mõttes, mis lubab vahistamismäärust täitval õigusasutusel keelduda kõnealuse vahistamismääruse täitmisest, kui vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse täitmiseks ja tagaotsitav „viibib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta”, peab vahistamismäärust täitev õigusasutus andma üldhinnangu mitmele selle isiku olukorda iseloomustavale objektiivsele näitajale, mille hulka kuuluvad eelkõige tagaotsitava isiku viibimise kestus, laad ja tingimused ning selle isiku perekondlikud ja majanduslikud sidemed vahistamismäärust täitva liikmesriigiga.

(vt punktid 48, 54 ja resolutsioon)

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

17. juuli 2008 (*)

Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades – Raamotsus 2002/584/JSK – Euroopa vahistamismäärus ja liikmesriikidevahelised üleandmismenetlused – Artikli 4 punkt 6 – Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtlik alus – Mõistete „elab” ja „viibib” vahistamismäärust täitvas liikmesriigis tõlgendamine

Kohtuasjas C-66/08,

mille ese on EL artikli 35 alusel Oberlandesgericht Stuttgarti (Saksamaa) 14. veebruari 2008. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. veebruaril 2008, Euroopa vahistamismäärusega seonduvas menetluses, mis puudutab

Szymon Kozłowski,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, G. Arestis ja L. Bay Larsen (ettekandja), kohtunikud J. Makarczyk, P. Kūris, E. Juhász, A. Ó Caoimh, P. Lindh ja J.-C. Bonichot,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades Euroopa Kohtu presidendi 22. veebruari 2008. aasta määrust, millega otsustati kohaldada eelotsusetaotluse suhtes kiirendatud menetlust kodukorra artikli 104a esimese lõigu alusel,

arvestades kirjalikus menetluses ja 22. aprilli 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- M. Kozłowski, esindaja: *Rechtsanwalt* M. Stirnweiß,
- Saksa valitsus, esindajad: M. Lumma ja J. Kemper,
- Tšehhi valitsus, esindaja: M. Smolek,
- Taani valitsus, esindaja: J. Bering Liisberg,
- Prantsuse valitsus, esindaja: J.-C. Niollet,
- Itaalia valitsus, esindaja: *avvocato dello Stato* F. Arena,
- Madalmaade valitsus, esindajad: C. Wissels ja M. Noort,
- Austria valitsus, esindajad: C. Pesendorfer ja T. Fülöp,
- Poola valitsus, esindajad: M. Dowgielewicz ja L. Rędziniak,
- Slovaki valitsus, esindaja: J. Čorba,
- Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: S. Grünheid ja R. Troosters,
olles ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34; edaspidi „raamotsus”) artikli 4 punkti 6 tõlgendamist.
- 2 Eelotsusetaotluse esitas Generalstaatsanwaltschaft Stuttgart (edaspidi „vahistamismäärust täitev Saksa õigusasutus”) menetluses, mis seondus 18. aprilli 2007. aasta Euroopa vahistamismääruse täitmisega, mille Sąd Okręgowy w Bydgoszczy (Bydgoszczi ringkonnakohus; edaspidi „vahistamismääruse teinud Poola õigusasutus”) oli teinud Poola kodaniku S. Kozłowski suhtes.

Õiguslik raamistik

Euroopa Liidu õigus

- 3 Raamotsuse põhjendus 5 sätestab:

„Tulenevalt eesmärgist kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks tuleks kaotada liikmesriikidevaheline väljaandmine ja asendada see õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga. Lisaks sellele võimaldab süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks uue lihtsustatud üleandmissüsteemi sisseviimine kõrvaldada keerukuse ja võimalikud viivitused, mis on omased praegusele väljaandmiskorrale. Tavapärased koostöösuhted, mis on siiani domineerinud liikmesriikide vahel, tuleks asendada kriminaalasjades tehtud otsuste vaba liikumisega, mis hõlmaks nii kohtuotsuse eelseid kui lõplikke otsuseid vabadusel, turvalisusel ning õigusel rajaneva ala raamistikus.”

- 4 Raamotsuse põhjendus 7 sätestab:

„13. detsembri 1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioonile rajatud mitmepoolse väljaandmissüsteemi asendamise eesmärki ei suuda seoses selle ulatuse ja toimega ühepoolselt tegutsevad liikmesriigid piisavalt saavutada ning seda saab paremini saavutada liidu tasandil, võib nõukogu võtta meetmeid vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele, millele on osutatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 5. [...]”

- 5 Raamotsuse põhjendus 8 sätestab:

„Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta tehtud otsuseid tuleb piisavalt kontrollida, mis tähendab, et selle liikmesriigi õigusasutus, kus tagaotsitav on vahistatud, peab tegema otsuse tema üleandmise kohta.”

- 6 Raamotsuse artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on Euroopa vahistamismäärus ja selle täitmise kohustus määratletud järgmiselt:

„1. Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.”

- 7 Raamotsuse artikli 2 lõige 1 näeb ette:

„1. Euroopa vahistamismääruse võib teha tegude eest [...] või kui karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme kohta on otsus tehtud, peab see olema vähemalt nelja kuu pikkune.”

8 Raamotsuse artiklis 3 on loetletud kolm „Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustusli[kku] alus[t]”.

9 Raamotsuse artikkel 4 „Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtlikud alused” loetleb need alused seitsmes punktis. Selle artikli punkt 6 on järgmine:

„Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui:

[...]

6) kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks ja tagaotsitav viibib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta ning see riik kohustub karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitma vastavalt oma siseriiklikule õigusele.”

10 Raamotsuse artikkel 5 „Vahistamismääruse teinud liikmesriigis teatavatel juhtudel antavad tagatised” on sõnastatud järgmiselt:

„Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes täitva õigusasutuse poolt võib vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse alusel kohaldada järgmisi tingimusi:

[...]

3) kui isik, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus kohtu alla andmiseks, on vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik või omab seal elukohta, võib üleandmise suhtes kohaldada tingimust, et see isik tuuakse pärast ülekuulamist vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki tagasi, et ta saaks seal kanda vabadusekaotust või täita vabadust piiravat julgeolekumeetmeid, mis on talle määratud vahistamismääruse teinud liikmesriigis.”

11 Raamotsuse artikkel 6 „Pädevate õigusasutuste määramine” sätestab:

„1. Vahistamismääruse teinud õigusasutus on vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusasutus, mis on pädev tegema Euroopa vahistamismäärust selle riigi õiguse alusel.

2. Vahistamismäärust täitev õigusasutus on vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusasutus, mis on pädev Euroopa vahistamismäärust täitma selle riigi õiguse alusel.

3. Iga liikmesriik teatab nõukogu peasekretariaadile, milline on tema õiguse alusel pädev õigusasutus.”

12 Amsterdami lepingu jõustumise kuupäeva käsitlevast teadaandest, mis avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 1. mail 1999 (EÜT L 114, lk 56), ilmneb, et Saksamaa Liitvabariik tunnustas EL artikli 35 lõike 2 alusel tehtud deklaratsiooniga Euroopa Kohtu pädevust langetada eelotsuseid EL artikli 35 lõike 3 punktis b sätestatud korras.

Siseriiklik õigus

13 Raamotsus võeti Saksa õigusse üle kriminaalasjades antavat rahvusvahelist vastastikust õigusabi reguleeriva 23. detsembri 1982. aasta seaduse (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen) – muudetud 20. juuli 2006. aasta seadusega Euroopa vahistamismääruse kohta (Europäisches Haftbefehlsgesetz; *BGBI.* 2006 I, lk 1721; edaspidi „IRG”) – §-dega 78–83k, milles säilitati Saksa õigusele omane terminoloogia, kasutades raamotsuse mõttes „üleandmise” kohta mõistet „väljaandmine”.

14 IRG teeb vahet väljaandmistootluse vastuvõetavust puudutava otsuse ja otsuse vahel, mille ese on sellise taotluse üle otsustamine ja väljaandmise heakskiitmine või sellest keeldumine.

- 15 IRG §-de 29–32 järgi peavad liidumaade kõrgemad kohtud (Oberlandesgerichte) vahistamismäärust täitva õigusasutuse taotlusel igal juhul uurima väljaandmistaoitluse vastuvõetavust.
- 16 Seevastu väljaandmise heakskiitmise või sellest keeldumise otsuse langetamine – mis puudutab vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusasutuse esitatud väljaandmistaoitlust – on vahistamismäärust täitva õigusasutuse pädevuses.

- 17 Raamotsuse artikli 4 punkt 6 võeti muid isikuid kui Saksa kodanikke puudutavas osas – sõltumata sellest, kas nad on muu liikmesriigi kui Saksamaa Liitvabariigi või kolmanda riigi kodanikud – üle IRG § 83b lõike 2 punktiga b. See säte „Täitmata jätmise alused” näeb ette:

„Riigis alaliselt elava välismaalase väljaandmisest võib keelduda ka juhul:

[...]

- b) kui väljaandmisel kriminaalkaristuse täitmiseks ei nõustu see välismaalane pärast enda nõuetekohast teavitamist väljaandmisega, mis kajastub kohtuistungis protokollis, ning kui tema kaitset vääriv huvi, et kriminaalkaristus täidetakS Saksa riigi territooriumil, on kaalukam [...]”
- 18 Menetluslikust küljest täpsustab IRG § 79 lõige 2 üksikasjalikud eeskirjad, mille alusel käib väljasaatmistaoitluse üle otsustamine järgmiselt:

„Enne kui Oberlandesgericht otsustab [väljaandmis]taotluse vastuvõetavuse, tuleb taotluse üle otsustamiseks pädevatel asutustel [„Generalstaatsanwaltschaften”] märkida, kas nad kavatsevad tugineda §-s 83b sätestatud täitmata jätmise alustele. Otsus mitte tugineda täitmata jätmise alustele peab olema motiveeritud. Otsus allub Oberlandesgerichti kontrollile [...].”

Menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimused

- 19 Sąd Rejonowy w Tucholi (Tuchola piirkondlik kohus; Poola) 28. mai 2002. aasta otsusega mõisteti S. Kozłowski viiekuune vanglakaristus teise isiku vara hävitamise eest. Selle otsusega mõistetud karistus on jõustunud, ent ei ole veel täitmisele pööratud.
- 20 Alates 10. maist 2006 viibib S. Kozłowski Stuttgarti (Saksamaa) kinnipidamisasutuses, kus ta kannab kolme aasta ja kuue kuu pikkust vabadusekaotuslikku karistust, mis mõisteti talle vastavalt Amtsgericht Stuttgarti 27. juuli 2006 ja 25. jaanuari 2007. aasta otsustega Saksamaal toimepandud 61 kelmusepisoodi eest.
- 21 Vahistamismääruse teinud Poola õigusasutus taotles 18. aprilli 2007. aasta Euroopa vahistamismäärusega määrust täitvalt Saksa õigusasutusele S. Kozłowski üleandmist viimasele Sąd Rejonowy w Tucholi määratud viiekuuse vanglakaristuse täitmiseks.
- 22 Amtsgericht Stuttgart kuulas S. Kozłowski selles küsimuses ära 5. juunil 2007. S. Kozłowski avaldas kohtuistungil, et ei nõustu enda üleandmisega vahistamismääruse teinud Poola õigusasutusele.
- 23 Vahistamismäärust täitev Saksa õigusasutus teatas S. Kozłowski 18. juunil 2007, et ta ei kavatse tugineda ühelegi täitmata jätmise alusele. Selle asutuse hinnangul ei eksisteerinud täitmata jätmise alust IRG § 83b mõttes, arvestades eelkõige seda, et huvitatud isikul puudus Saksamaal alaline elukoht. Huvitatud isiku järjestikuseid viibimisi Saksamaa territooriumil iseloomustas mitmete õigusrikkumiste toimepanek ja igasuguse õiguspärase tegevuse puudumine.
- 24 Leides, et ei ole vaja algetada uurimist, et teada saada, kus, kelle juures ning mis eesmärgil S. Kozłowski Saksamaal elas, taotles vahistamismäärust täitev Saksa õigusasutus Oberlandesgericht Stuttgartilt luba kõnealuse Euroopa vahistamismääruse täitmiseks.
- 25 S. Kozłowski isikliku olukorra kohta ilmneb eelotsusetaotlusest, et Saksamaal tema suhtes langetatud süüdmõistvate otsuste kohaselt on ta vallaline ja lastetu. S. Kozłowski valdab vähe või ei valda üldse saksa keelt. Ta kasvas üles ja töötas kuni 2003. aasta lõpuni Poolas. Seejärel sai ta selles liikmesriigis umbes aasta vältel töötu abiraha.

- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub eeldusest, et alates 2005. aasta veebruarist kuni vahistamise kuupäeva ehk 10. maini 2006 elas S. Kozłowski valdavalt Saksamaa territooriumil. Saksamaal elamise katkestused leidsid aset 2005. aasta jõulupuhkuse ajal, 2005. aasta juunis ning 2006. aasta veebruaris ja märtsis. S. Kozłowski tegi juhutöid ehitusvaldkonnas, ent peamise ülalpidamise teenis õigusrikkumisi toime pannes.
- 27 Lõpuks toob eelotsusetaotluse esitanud kohus välja, et ta on IRG § 79 lõikes 2 ettenähtud kontrolli raames kohustatud kindlaks tegema, kas S. Kozłowski „alaline elukoht” sama seaduse § 83b lõike 2 tähenduses oli üleandmistootluse esitamise kuupäeval Saksamaa territooriumil ja kas see on endiselt nii. Kui vastus sellele küsimusele on eitav, tuleb sel kohtul lubada Euroopa vahistamismääruse täitmist Saksa õiguse alusel, kuna täidetud on kõik muud Saksa õiguses seatud tingimused.
- 28 Neil tingimustel otsustas Oberlandesgericht Stuttgart menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas raamotsuse [...] artikli 4 punkti 6 tähenduses võib pidada isikut [vahistamismäärust täitvas liikmesriigis] „viibivaks” või „elavaks”, kui see isik
- a) ei viibi katkematult [vahistamismäärust täitvas] liikmesriigis;
 - b) ei viibi seal kooskõlas siseriikliku õigusega, mis reguleerib välismaalaste riiki sisenemist ja riigis elamist;
 - c) paneb seal korrapäraselt toime õigusrikkumisi ja/või
 - d) viibib seal vahi all vabadusekaotusliku karistuse täideviimiseks?
2. Kas raamotsuse [...] artikli 4 punkti 6 ülevõtmine, mis välistab igal juhul [vahistamismäärust täitva] liikmesriigi kodaniku tahte vastase üleandmise karistuse täideviimiseks, ent annab kõnealuse liikmesriigi ametiasutustele kaalutusõiguse lubada teiste liikmesriikide kodanike suhtes antud Euroopa vahistamismääruse täitmist, ehkki nad on enda üleandmise vastu, on kooskõlas liidu õigusega, eeskätt diskrimineerimiskeelu põhimõttega ja liidu kodakondsuse kehtestamisega vastavalt EL lepingu artikli 6 lõikele 1 koosmõjus EÜ artiklitega 12, 17 ja järgnevate artiklitega? Kui vastus sellele küsimusele on jaatav, siis kas neid põhimõtteid tuleks arvestada vähemalt selle kaalutusõiguse teostamisel?”

Eelotsuse küsimused

- 29 Kõigepealt tuleb meenutada, et nagu ilmneb käesoleva otsuse punktist 12, on Euroopa Kohus käesoleval juhul pädev otsustama raamotsuse tõlgendamise üle EL artikli 35 alusel.

Esimene küsimus

- 30 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, milline on raamotsuse artikli 4 punktis 6 sisalduvate mõistete „elab” ja „viibib” ulatus, ning täpsemalt, kas sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas võib Euroopa vahistamismääruse täitemenetluse raames tagaotsitavat isikut pidada selle sätte kohaldamisalasse kuuluvaks.
- 31 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb meenutada, et nagu nähtub eelkõige raamotsuse artikli 1 lõigetest 1 ja 2 ning selle põhjendustest 5 ja 7, on raamotsuse eesmärk asendada liikmesriikidevaheline mitmepoolne väljaandmissüsteem vastastikuse tunnustamise põhimõtte rajaneva õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks (vt 3. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-303/05: *Advocaten voor de Wereld*, EKL 2007, lk I-3633, punkt 28).
- 32 Raamotsuse artikli 1 lõike 2 järgi on liikmesriigid kohustatud täitma mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt raamotsuse sätetele.
- 33 Sellega seoses sätestab raamotsuse artikli 4 punkt 6 Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise

vabatahtliku aluse, mille kohaselt võib vahistamismäärust täitev õigusasutus keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse täitmiseks ja tagaotsitav „viibib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta” ning see riik kohustub täitma karistuse vastavalt oma siseriiklikule õigusele.

- 34 Raamotsuse artikli 4 punkti 6 kohaselt on selle täitmata jätmise vabatahtliku aluse kohaldamisala piiratud isikutega, kes – juhul kui nad ei ole vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanikud – „elavad” või „viibivad” selles liikmesriigis. Nimetatud kahe mõiste sisu ja ulatus ei ole siiski raamotsuses määratletud.
- 35 Mõõndes küll, et raamotsuse artikli 4 punkti 6 sõnastus võib mõnes raamotsuse keeleversioonis viidata sellele, et mõiste „viibib” asetub samale tasemele selliste kriteeriumidega nagu elukoht või kodakondsus, märgib Euroopa Ühenduste Komisjon siiski, et seda sätet tuleb igal juhul tõlgendada nii, et asjaolu, et tagaotsitav isik elab vahistamismäärust täitvas liikmesriigis, on kõnesoleva artikli 4 punktis 6 sätestatud täitmata jätmise vabatahtlikule alusele tuginemiseks vajalik, ent mitte piisav eeltingimus.
- 36 Vastab tõele, et mõistet „viibib” ei saa tõlgendada laiendavalt, sest see tähendaks, et vahistamismäärust täitev õigusasutus võiks keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest üksnes põhjusel, et tagaotsitav isik viibib ajutiselt vahistamismäärust täitva liikmesriigi territooriumil.
- 37 Raamotsuse artikli 4 punkti 6 ei saa siiski tõlgendada nii, et tagaotsitava isikul, kes ei ole küll vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik või elanik, ent on seal juba mõnda aega viibinud, ei võiks ühelgi juhul olla tekkinud selle riigiga sidet, mis võiks õigustada tuginemist täitmata jätmise vabatahtlikule alusele.
- 38 Sellest tuleneb, et vaatamata kõnealuse artikli 4 punkti 6 keeleversioonide erinevustele ei saa siiski öelda, et nende tagaotsitavate isikute kategooria, kes „viibivad” vahistamismäärust täitvas liikmesriigis kõnealuse sätte tähenduses, oleks täiesti asjakohatu selle sätte kohaldamisala kindlaksmääramisel – nagu märkis käesolevas asjas toimunud kohtuistungil ka Madalmaade valitsus.
- 39 Järelikult ei piisa üksnes mõiste „elab” arvessevõtmisest raamotsuse artikli 4 punkti 6 tähenduses, vaid lisaks tuleb kindlaks määrata, mil viisil võib mõiste „viibib” täiendada esimesena mainitud mõiste ulatust.
- 40 Ühelt poolt ei saa raamotsuse artikli 4 punkti 6 sellist tõlgendamist mõjutada asjaolu, et vastavalt sama raamotsuse artikli 5 punkti 3 sõnastusele – mis puudutab isikut, kelle suhtes on tehtud vahistamismäärus kohtu alla andmiseks – võib vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigus allutada üleandmise selles sättes sisalduvale tingimusele vaid siis, kui asjaomane isik on selle liikmesriigi kodanik või elanik, ilma et oleks viidatud tema „viibimisele”.
- 41 Teiselt poolt on mõistete „viibib” ja „elab” kohta oluline täpsustada, et vastupidi Tšehhi ja Madalmaade valitsuse väidetele ei saa nende kahe mõiste määratlemist jätta liikmesriikide otsustada.
- 42 Nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest kui ka võrdsuse põhimõttest tuleneb, et nimetatud õiguse sellist sätet, mis ei sisalda ühtki selgesõnalist viidet liikmesriikide õigusele sätte sisu ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tuleb tavaliselt tõlgendada kogu liidus autonoomselt ja ühetaoliselt, arvestades sätte konteksti ja vastava regulatsiooniga taotletavat eesmärki (vt analoogia alusel 18. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-195/06: Österreichischer Rundfunk, EKL 2007, lk I-8817, punkt 24 ja viidatud kohtupraktika).
- 43 Arvestades, et raamotsuse eesmärk on – nagu tuleneb käesoleva otsuse punktist 31 – seada sisse vastastikuse tunnustamise põhimõttel rajanev õigusasutustevaheline üleandmissüsteem süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks, kusjuures vahistamismäärust täitev õigusasutus saab sellisest üleandmisest keelduda vaid mõnel raamotsuses ettenähtud täitmata jätmise alustest, tuleb mõistetele „viibib” ja „elab”, mis määravad kindlaks raamotsuse artikli 4 punkti 6 kohaldamisala, anda ühtne definitsioon, sest tegemist on ühenduse õiguse autonoomsete mõistetega. Liikmesriikidel ei ole järelikult õigust anda neile mõistetele kõnealuse artikli 4 punkti 6 ülevõtvas siseriiklikus õiguses laiemat ulatust kui see, mis tuleneb eelnimetatud ühetaolisest tõlgendusest.
- 44 Selleks et saada teada, kas vahistamismäärust täitev õigusasutus võib konkreetses olukorras keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, tuleb sel õigusasutusel esiteks kõigest kindlaks teha, kas tagaotsitav isik on kodanik, kas ta „elab” või „viibib” selles riigis raamotsuse artikli 4 punkti 6 tähenduses

ja on seega kõnealuse artikli kohaldamisalaga hõlmatud. Teiseks ja ainult juhul, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus tõdeb, et mõni nimetatud mõistetest kehtib asjaomase isiku kohta, tuleb sel õigusasutusel hinnata, kas eksisteerib õigustatud huvi, millega saab põhjendada vahistamismääruse teinud liikmesriigis mõistetud karistuse täideviimist seda määrust täitva liikmesriigi territooriumil.

- 45 Selle kohta on sarnaselt Euroopa Kohtule märkused esitanud liikmesriikide valitsustega ja komisjoniga oluline rõhutada, et raamotsuse artikli 4 punktis 6 sätestatud täitmata jätmise vabatahtliku aluse eesmärk on võimaldada vahistamismäärust täitval õigusasutusel suurendada tagaotsitava isiku ühiskonda taasintegreerimise tõenäosust pärast seda, kui viimane on talle mõistetud karistuse ära kandnud.
- 46 Mõistetega „elab” ja „viibib” peetakse seega silmas olukordi, mille puhul isik, kelle suhtes on antud Euroopa vahistamismäärus, on asunud tegelikult elama vastuvõtvasse liikmesriiki või siis on tal mõnda aega püsivalt selles liikmesriigis viibimise tulemusena tekkinud selle riigiga side, mis vastab selles riigis elamisest tulenevale seotuse astmele.
- 47 Eelotsusetaotluses esitatud teavet arvestades ei „ela” S. Kozłowski Saksamaal raamotsuse artikli 4 punkti 6 mõttes. Järelikult puudutab järgnev tõlgendus üksnes selles sättes sisalduvat mõistet „viibib”.
- 48 Selleks et määrata kindlaks, kas tagaotsitava isiku ja vahistamismäärust täitva liikmesriigi vahel eksisteerib konkreetsetel juhtumil selline seotus, mis võimaldaks tõdeda, et see isik kuulub mõiste „viibib” kohaldamisalasse raamotsuse artikli 4 punkti 6 mõttes, tuleb anda üldhinnang mitmele selle isiku olukorda iseloomustavale objektiivsele näitajale, mille hulka kuuluvad eelkõige tagaotsitava isiku viibimise kestus, laad ja tingimused ning selle isiku perekondlikud ja majanduslikud sidemed vahistamismäärust täitva liikmesriigiga.
- 49 Arvestades, et vahistamismäärust täitev õigusasutus on kohustatud andma olukorrale üldhinnangu, et määrata esiteks kindlaks, kas raamotsuse artikli 4 punkt 6 käib kõnesoleva isiku kohta, ei saa seda isikut iseloomustavad üksikud asjaolud omada põhimõtteliselt eraldiseisvana määravat tähtsust.
- 50 Asjaolude kohta, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus tõi välja esimese küsimuse punktides a–d, tuleb märkida, et ehkki punktis a esitatud tõsiasi, et tagaotsitav isik ei ole viibinud vahistamismäärust täitvas liikmesriigis katkematult, ega ka punktis b märgitud asjaolu, et isik ei viibi seal kooskõlas siseriikliku õigusega, mis reguleerib välismaalaste riiki sisenemist ja riigis elamist, ei kujuta endast asjaolusid, mis võimaldaksid üksnes neile tuginedes järeldada, et kõnesolev isik ei „viibi” selles liikmeriigis raamotsuse artikli 4 punkti 6 tähenduses, võivad need siiski osutada vahistamismäärust täitva õigusasutuse jaoks asjakohaseks, kui viimasel palutakse hinnata, kas isik kuulub kõnealuse sätte kohaldamisalasse.
- 51 Mis puudutab esimese küsimuse punktis c väljatoodud asjaolu, mille kohaselt isik paneb vahistamismäärust täitvas liikmesriigis korrapäraselt toime õigusrikkumisi, ja punktis d esitatud tõsiasja, et isik viibib seal vahi all vabadusekaotusliku karistuse täideviimiseks, siis tuleb märkida, et tegemist on asjaoludega, mis on vahistamismäärust täitva õigusasutuse jaoks tähtsusetu, kui tal tuleb esialgselt kindlaks teha, kas kõnesolev isik „viibib” selles liikmesriigis raamotsuse artikli 4 punkti 6 mõttes. Kui eeldada, et see isik „viibib” vahistamismäärust täitvas liikmesriigis, võivad need asjaolud seevastu omada teatavat tähtsust hinnangus, mille asjassepuutuv õigusasutus peab seejärel vajaduse korral andma, et selgitada, kas on õigustatud, et Euroopa vahistamismääruse täitmist ei jätkata.
- 52 Eelnevast järeldub, et ehkki eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt esimese küsimuse punktides a ja b väljatoodud neljast asjaolust kaks ei ole määravad, võivad need siiski osutada vahistamismäärust täitva õigusasutuse jaoks asjakohaseks, kui viimasel tuleb hinnata, kas isiku olukord kuulub kõnealuse artikli 4 punkti 6 kohaldamisalasse.
- 53 Selle kohta tuleb märkida, et arvestades mitmeid asjaolusid, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus osutas kui põhikohtuasjas kõne all olevaga sarnase isiku olukorda kirjeldavatele – eelkõige viibimise kestust, laadi ja tingimusi ning peresidemete puudumist ja äärmiselt nõrku majanduslikke sidemeid vahistamismäärust täitva liikmesriigiga –, ei saa seda isikut pidada raamotsuse artikli 4 punktis 6 sisalduva mõiste „viibib” alla kuuluvaks.
- 54 Neil kaalutlustel tuleb vastata esimesele küsimusele, et raamotsuse artikli 4 punkti 6 tuleb tõlgendada

nii, et:

- tagaotsitav isik „elab” vahistamismäärust täitvas liikmesriigis, kui ta on asunud sinna tegelikult elama, ja „viibib“ seal, kui tal on mõnda aega püsivalt selles liikmesriigis viibimise tulemusena tekkinud selle riigiga side, mis vastab selles riigis elamisest tulenevale seotuse astmele;
- selleks et määrata kindlaks, kas tagaotsitava isiku ja vahistamismäärust täitva liikmesriigi vahel eksisteerib konkreetsel juhtumil selline seotus, mis võimaldaks tõdeda, see isik kuulub mõiste „viibib” kohaldamisalasse raamotsuse artikli 4 punkti 6 mõttes, peab vahistamismäärust täitev õigusasutus andma üldhinnangu mitmele selle isiku olukorda iseloomustavale objektiivsele näitajale, mille hulka kuuluvad eelkõige tagaotsitava isiku viibimise kestus, laad ja tingimused ning selle isiku perekondlikud ja majanduslikud sidemed vahistamismäärust täitva liikmesriigiga.

Teine küsimus

- 55 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul tuleks tal lubada S. Kozłowski suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmist, kui ta tuvastab, et viimasel puudub Saksamaal „alaline elukoht” IRG § 83b lõike 2 punkti b mõttes.
- 56 Arvestades käesoleva otsuse punkte 47 ja 53 ning Euroopa Kohtu vastust esimesele küsimusele, ei ole vaja teisele küsimusele vastata, sest tagaotsitav isik, kes on kõne all põhikohtuasjas, ei kuulu raamotsuse artikli 4 punkti 6 kohaldamisalasse.

Kohtukulud

- 57 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamiseга seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta artikli 4 punkti 6 tuleb tõlgendada nii, et:

- tagaotsitav isik „elab” vahistamismäärust täitvas liikmesriigis, kui ta on asunud sinna tegelikult elama, ja „viibib“ seal, kui tal on mõnda aega püsivalt selles liikmesriigis viibimise tulemusena tekkinud selle riigiga side, mis vastab selles riigis elamisest tulenevale seotuse astmele;
- selleks et määrata kindlaks, kas tagaotsitava isiku ja vahistamismäärust täitva liikmesriigi vahel eksisteerib konkreetsel juhtumil selline seotus, mis võimaldaks tõdeda, et see isik kuulub mõiste „viibib” kohaldamisalasse raamotsuse artikli 4 punkti 6 mõttes, peab vahistamismäärust täitev õigusasutus andma üldhinnangu mitmele selle isiku olukorda iseloomustavale objektiivsele näitajale, mille hulka kuuluvad eelkõige tagaotsitava isiku viibimise kestus, laad ja tingimused ning selle isiku perekondlikud ja majanduslikud sidemed vahistamismäärust täitva liikmesriigiga.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: saksa.